

Kua mi, jeg takker deg

I andre vers i presten Peter Andreas Jensens kjente barnesang fra 1860-årene omtales beiteforholdene: «Ikke ta de visne strå, / saftig gras du ete må! / Det gjør melken din så söt. / Her er engen frisk og bløt.» Og Birger Hannisdahls undersøkelser i Tidsskriftet nr. 21/1937 viser at vitamininnholdet i melken varierer med årstid, føring og transportforhold. Hvordan transporten virker inn, er testet i et risteforsøk (Tidsskr Nor Lægeforen 1937; 57: 1111–22).

Fra Universitetets hygieniske institutt.
Chef: Professor, dr. med. Carl Schiøtz.

Kumelk som C-vitaminkilde.

Av Birger Hannisdahl.

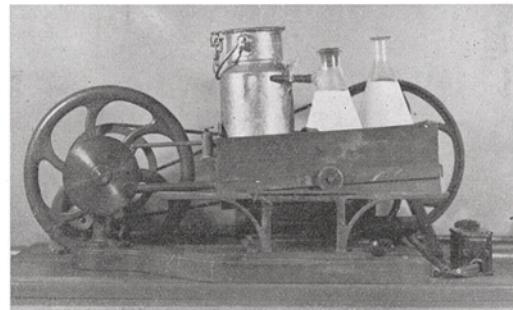
Resymé: Titreringen er foretatt fra mikrobyrette i melkeserum med 2–6 diklofenitol som indikator, etter felning med eddiksyre og centrifugering. C-vitamininnholdet i vanlig handelsmelk i Oslo viste sig i undersøkelsestiden fra begynnelsen av mai måned og til midten av juli å variere ganske betydelig. Ved undersøkelse gjennem disse årstider fikk man undersøkt melk under de forskjellige foringsformer: vinter-, overgangs- (blandings-) samt sommerforing (beite). Der blev funnet variasjoner i den reduserende evne (C-vitamininnholdet) fra den ene dag til den annen, med nogen tendens til stigning utover den tid undersøksene blev foretatt fra begynnelsen av mai og til midten av juli.

Den reduserende evne – C-vitamininnholdet – var i disse melkesorter størst i helmelk, verdier fra 2,0 og op til 11,7 mgr. ascorbinsyre pr. liter melk. Gjennemsnitsverdi 6,7 mgr. pr. liter ved 20 dagers titreringer.

I de øvrige former av handelsmelk i Oslo viste undersøksene en lavere reduserende evne. Således blev funnet verdier fra 0,9 og op til 3,7 mgr. pr. liter skummet flaskemelk, for kefirmsmelk verdier fra 1,4 op til 4,1 mgr. pr. liter – i kjernemelk blev funnet reduserende evne (C-vitamininnhold) fra 1,4 op til 5 mgr. pr. liter – i lavpasterurisert, söt flaskemelk blev funnet verdier fra 1,8 op til 11,3 mgr. pr. liter melk.

Den reduserende evne (C-vitamininnholdet) i varm, nysilt, tilbragt melk fra melkeprodusenter nær Oslo viste sig i undersøkelsestiden fra 24. mai til 27. juni 1937 å ligge adskillig høiere enn de vanlige former for handelsmelk i Oslo by, med verdier fra 12,2 og op til 30,7 mgr. ascorbinsyre pr. liter melk. Gjennemsnitsverdi 18,5 mgr. pr. liter ved 22 dages titreringer.

For å undersøke transportens innvirkning på den reduserende evne (C-vitamininnholdet) blev justerte melkeprøver rystet i 1 døgn under lufttilgang, i vakuum i klar kolbe samt i vanlig transportspenn. Det viste sig at rystning under tilgang på lys og luft nedsatte den reduserende evne (C-vitamininnholdet). Under klarvær synes lys-påvirkningen å være den dominerende av disse faktorer.

Systemaskin med slede hvori er anbragt melkeprøvene som skal rystes. Sleden beveges frem og tilbake i en gyngende bevegelse.

Opstilles et menneskes C-vitaminbehov som svarende til 40–50 mgr. ascorbinsyre pr. dag, vil man se at den vanlige handelsmelk i Oslo, etter de her foretatte undersøkelser, ikke kan ansees som tilstrekkelig C-vitaminkilde til å kunne dekke det daglige behov, selv ved et daglig konsum av 1 liter melk pr. individ. I det daglige kosthold samt særlig ved ensidige melkedieter gjennem nogen tid bør dette forhold erindres. Helmelken og den lavpasteruriserte melk vil dog, ved et daglig konsum av 1 liter være av nogen betydning som C-vitaminkilde – ved siden av C-vitamintilførsel gjennem andre næringsmidler.

Varm, nysilt melk fra leverandører i nærheten av byen er langt mer verdifull som C-vitaminkilde – om heller ikke denne sort melk alene kan ansees som tilstrekkelig til å dekke C-vitaminbehovet. Dette er tilfellet selv om man regner med et melkekonsument av 1 liter melk pr. individ pr. dag. Der må også tilføres C-vitamin fra andre kilder for å kunne tilfredsstille det daglige behov.